

Statuut voor promovendi en promotores

Preambule

Een promovendus legt met het schrijven van een proefschrift een proeve van bekwaamheid af. Voor het succesvol afleggen van deze proeve is een goede begeleiding van de promovendus door de promotor van groot belang. Dit statuut beoogt enerzijds invulling te geven aan de inhoud van 'goede begeleiding' en anderzijds aan te geven hoe die goede begeleiding kan worden gerealiseerd. Vanzelfsprekend is er niet één wijze van goede begeleiding. Op grond van ervaringen vanuit het verleden kan echter wel worden aangegeven wat succesfactoren zijn. Die succesfactoren komen tot uitdrukking in dit document.

Bij veel promotieonderzoeken is er naast een promotor ook een zogeheten dagelijkse begeleider of co-promotor betrokken. Alles wat in dit statuut wordt aangemerkt als een verantwoordelijkheid van de promotor, geldt ook als verantwoordelijkheid van de dagelijkse begeleider en de co-promotor.

In het statuut wordt niet gerefereerd aan de werkzaamheden van andere betrokkenen zoals de directeur van het Schoordijk Instituut en de promovendidecaan. Het verdient echter opmerking dat deze personen zowel promovendus als promotor met raad en daad ter zijde kunnen staan. In geval van vragen of problemen, verdient het sterk aanbeveling één van deze personen te raadplegen.

Algemeen

1. Promotor en promovendus houden in het oog dat de promotor een ervaren persoon is, zowel in het verrichten van onderzoek als in het begeleiden daarvan, terwijl de promovendus pas de eerste schreden zet in de academische wereld. Het is daarom redelijk dat de verantwoordelijkheid voor een goede begeleiding voor het grootste deel op de promotor rust.

Vgl. ook VNSU-Gedragscode Wetenschapsbeoefening, onderdeel I.6.

2. Op de promotor rust de verantwoordelijkheid om de promovendus zodanig te begeleiden dat de promovendus binnen de gestelde termijn een goed proefschrift kan schrijven en zich ook in bredere zin kan ontwikkelen tot een bekwame onderzoeker.

3. De promovendus spant zich ten volle in om met schrijven van het proefschrift aan te tonen dat hij/zij in staat is zelfstandig wetenschappelijk onderzoek te verrichten. De promovendus is daarbij ontvankelijk voor de begeleiding die de promotor biedt. De promovendus levert zelf een bijdrage aan de kwaliteit van de begeleiding door de eigen wensen over de wijze van begeleiding tijdig en duidelijk kenbaar te maken.

4. De promotor zorgt ervoor dat hij/zij bereikbaar is voor de promovendus. Dat betekent niet alleen dat de promovendus eenvoudig in contact kan treden met de promotor, maar ook dat de promotor voldoende tijd beschikbaar heeft voor gesprekken met de promovendus.

5. Promotor en promovendus spreken af met welke frequentie zij gesprekken voeren. Indien daartoe aanleiding bestaat, herzien zij deze afspraak. Er bestaat altijd de gelegenheid om buiten de afgesproken gesprekken met elkaar in contact te treden en op korte termijn van gedachten te wisselen.

6. Indien er naast de promotor ook een co-promotor of dagelijks begeleider betrokken is bij het onderzoeksproject, maken alle betrokkenen afspraken over de wijze waarop er wordt samengewerkt. Er wordt daarbij aandacht besteed aan de verdeling van de praktische werkzaamheden. De betrokkenheid van een co-promotor of dagelijks begeleider doet niet af aan de verantwoordelijkheden van de promotor, zoals in dit statuut omschreven.

7. De promotor houdt de promovendus op de hoogte van hem/haar bekend zijnde ontwikkelingen en onderzoeksactiviteiten die het proefschriftonderwerp van de promovendus raken. Zo nodig en waar mogelijk vervult de promotor een coördinerende rol bij het afstemmen van dergelijke onderzoeksactiviteiten met het promotieonderzoek van de promovendus.

8. De promotor waakt ervoor dat hij geen ideeën van de promovendus, die hem bekend zijn geworden uit gesprekken of door de promovendus geschreven teksten, openbaar maakt. Indien de promotor publiceert op het onderzoeksterrein van de promovendus, pleegt hij hierover overleg met de promovendus. Voorafgaand aan publicatie legt hij de promovendus de tekst voor, met het verzoek om na te gaan of er geen ideeën van de promovendus zijn verwerkt. In geval van twijfel over het 'eigendom' van een idee, onthoudt de promotor zich van publicatie.

Eerste jaar

9. In het eerste jaar besteden promotor en promovendus specifiek aandacht aan de opzet van het onderzoek. De vragen die centraal staan, zijn:

- Wat wordt er onderzocht?
- Waarom wordt dat onderzocht?
- Hoe wordt het onderzocht?

Het besteden van aandacht aan deze vragen is niet alleen zinvol bij het opstellen of nader uitwerken van een projectomschrijving, maar ook bij de inrichting van de verschillende hoofdstukken.

10. In het begin van het eerste jaar besteden promotor en promovendus ook bijzondere aandacht aan de prestaties die de promovendus zal leveren in het eerste jaar en aan de wijze waarop zij (zullen) samenwerken. Verschillen in verwachtingen leiden namelijk

gemakkelijk tot frustraties. Daarom leggen promotor en promovendus binnen twee maanden na aanvang van het dienstverband van de promovendus de belangrijkste afspraken vast (in het opleidings- en begeleidingsplan). Periodiek wordt besproken of er aanleiding bestaat de gemaakte afspraken te herzien.

11. Aan het einde van het eerste jaar bespreken promotor en promovendus (in bijzijn van de directeur van het Schoordijk Instituut) welke prestaties er zijn geboekt en in hoeverre de gemaakte afspraken door promotor en promovendus zijn nageleefd. Indien promotor of promovendus van mening is dat verdere uitvoering van het onderzoeksproject niet zinvol is, wordt dit besproken. Promotor en promovendus trachten daarbij zoveel mogelijk in samenspraak tot een beslissing te komen.

Inhoud van de gesprekken

12. Gesprekken tussen promotor en promovendus hebben primair betrekking op de onderzoeksactiviteiten van de promovendus. Er dient daarnaast ook aandacht te bestaan voor de wijze van samenwerking en de ontwikkeling van de promovendus als onderzoeker in meer brede zin, bijvoorbeeld door het schrijven van artikelen, het deelnemen aan congressen of het ontplooiën van nevenactiviteiten.

13. In de gesprekken dient er ruimte te bestaan om de eigen behoeften, bijvoorbeeld over de wijze van begeleiding en beoordeling, kenbaar te maken. Het tot uitdrukking brengen van de eigen wensen ('ik'-gesprek), in plaats van het becommentariëren van het gedrag van de ander ('jij'-gesprek), werkt veelal verhelderend. Promovendus en promotor dragen er zorg voor dat zij de benodigde gespreksvaardigheden verwerven, bijvoorbeeld door het deelnemen aan cursussen.

14. Gesprekken dienen geen 'eenrichtingsverkeer' te zijn, waarbij alleen het functioneren van de promovendus aan de orde komt. Voor zover dat niet spontaan gebeurt, stelt de promotor ook zijn eigen functioneren aan de orde. Hij nodigt de promovendus uit zijn om zijn ervaringen over de begeleiding te delen.

15. Promotor en promovendus maken desgewenst afspraken over de activiteiten die in de eerstvolgende weken of maanden worden verricht. De promovendus wordt daarbij de nodige vrijheid gelaten om naar eigen inzicht zijn onderzoeksactiviteiten in te vullen. Het te behalen (eind)resultaat en de daaraan verbonden termijn worden wel geëxpliciteerd. De gemaakte afspraken worden herzien indien gewijzigde inzichten of omstandigheden daartoe aanleiding geven.

16. Promotor en promovendus bespreken regelmatig of het zinvol is ook anderen dan de promotor en eventueel de dagelijkse begeleider of co-promotor uit te nodigen om feedback te geven op de onderzoeksactiviteiten en -resultaten van de promovendus. De promotor stelt zich positief op ten opzichte van de inbreng van anderen en laat ruimte voor feedback door personen met afwijkende zienswijzen.

Bespreken en beoordelen van teksten

17. De promotor draagt er zorg voor dat hij door de promovendus geschreven teksten op korte termijn leest en van commentaar voorziet. Korte teksten (tot 10.000 woorden) worden in de regel binnen tien dagen gelezen, langere teksten binnen vier weken. Op het moment dat de promovendus een tekst inlevert, maken promotor en promovendus een afspraak over de datum waarop de tekst wordt besproken.

18. Promotor en promovendus maken afspraken over de wijze waarop de promotor commentaar geeft op teksten. Het verdient de voorkeur dat de promotor aandacht besteedt aan zowel vorm (opmaak/stijl) als inhoud.

19. De inzichten en opvattingen van de promotor doen geen afbreuk aan de vrijheid van de promovendus om eigen ideeën te ontwikkelen.

Vgl. VNSU-Gedragscode Wetenschapsbeoefening, onderdeel IV.1.

20. De promovendus verwerkt het commentaar van de promotor naar eigen inzicht. Indien hij zich op wezenlijke onderdelen niet kan verenigen met het commentaar van de promotor, laat hij dat aan de promotor weten. De promotor reageert vervolgens op de bezwaren van de promovendus.

Laatste jaar/afronding onderzoeksproject

21. De promotor zorgt ervoor dat hij de promovendus in het laatste jaar van het onderzoek, waarin het proefschrift wordt afgerond, intensief kan begeleiden. Het is in dit stadium meer dan in de daaraan voorafgaande fasen van belang dat teksten snel worden gelezen en besproken.

22. De promotor staat de promovendus met raad en daad terzijde in de aanloop naar de promotieplechtigheid.

23. Na afloop van de looptijd van het onderzoek – en bij voorkeur ook na afloop van de promotieplechtigheid – evalueren promotor en promovendus het verloop van het onderzoek. Daarbij wordt, met het oog op de toekomst, expliciet aandacht besteed aan het functioneren van de promotor.